

30600600:

ენი საზოგადო საქმეები (IV-–სწავლაზე)იელების ბინაზე ძუთაისში — შინაგანი ბები — **რ**უსეთის ამბაეი. — შცხო ქვეყნე-(საფრანგეთი. -- Aნგლიზი. -- მსპანია.) -- სხვა და ამბავი.

monto: house sources berge grade grade.

63050 LJ&M280QM LJ380380.

IV-besgenson

ეა ქვეყნები და ხალხებიც ყოფილან იეთიმგეარსავე მდგომარეობაში, რომელღღეს ჩვენა ეართ: ყველას მისდგომია ი ეხოვრების გამოცვლის დრო, და ყვეზოგს ნებით და ზოგს ძალით, დაუგძველი ჩვეულება და წესები. ქვეყნის ვრების ამწერლებმა ამ საქმეს დაუკვირდა გამოიკვლიეს, სად და რა ნაირათ ღება ეს ცვლილებები, და რომელი როს მოსდეეს; გამოჩნდა, რომ ხალხის შინ მდგომარეობაში ცვლილება ყოველვრთი და იმავე წესით და რიგით მოხდეოლმე. მაგალითად, თაედაპირველათ მთეხალხის სიმდიდრე და ძალა რამდე-

30COMEU.

43630 Q36036,-0336 30.330. (3,5 0, 8no)

ენი ქუთაისელი კორრესპონდენტი რომ არ მარებოდა, სწორეთ სიცოცხლე გამიჭირიდ! ამ უკანასკნელი ორი კვირის განმაობაში, ერთ ნაბიჯს ვერ გადადგამდა კაცი აქში ისე, რომ ერთსა და იმავე საგანზე

ოჯახის სიწმინდეზე" — არ გაეგონა ლაპა-

sh gondas:

od bodyggadoon:

ნიმე პირების ხელშია-ზოგან მხედრებს, ზოგან ქურუმებს ეკუთენის და სხვ...**ა**მ დროს თვითონ ეს ძალა და სიმდიდრე ისე ცოტაა, რომ მაგღენათ არ ჩნდება. მხლანდელ ცხოერებას რომ შევადაროთ, იმ ხალხის პირეელი მდიდარი ქურუმი ან მხედარი, ჩვენებური ვაჭრის უარესათ ცხოვრობს, და არც ამასავით მდიდარია. მართალია, მიწა-წყალი და მცხოვრებნი სულ იმათი არიან; მაგრამ ეს მიწა ძალიან მცირე ნაყოფს აძლევს, წყალს ისინი სათევზოთაც ძლივს ხმარობენ; უგნური და უსწავლელი მცხოვრებლები ხომ თითქმის პირუტყვის ოდნათაც არ ადგებიან

თავიანთ პატრონებს. **პ**ი რა გავლენა. აქვს ხალხის ხასიათზე ამ წყობილებას: ვისაც ხელში სიმდიდრე უჭირავს, ის თავის მაგიერათ დანარჩენ ხალხს ამუშაეებს; ამის გამო მუშაობა და ხელის განძრევა ამ ნაირ საზოგადოებაში დამამდაბლებელ და სასირცხვილო საქმეთ ითელება, სწავლა და ცოდნა—უსარგებლო თავის მტერევათ, სხვისი ჯაფით ცხოვრება—პატიოსნებათ, და ბატონიშვილური ფანტეა-დარდიმანდობათ.

დრო გადის. შწინდელ მონებთაგინი, ზოგი ხერხით, ზოგი ჭკუით, ზოგი პატრონების

მეთ ამოიოხრა, მობრუნდა ჩემსკენ და დამწვარი გულით მითხრა:

— წეიპილწა, ბატონო, ქვეყანა, სუნთლათ 80030cm 80 ...

თქვენი მტერი იყოს, რაც მე ამ ნაირმა ლაპარაკმა თავი მომაბეზრა: კაცს სულ ერთნაირი ლაპარაკით თავის ტვინი წაღებოდეს, და არ იცოდეს კი რაზედ არის ლაპარაკი, -მეტი უბედურება რაღა იქნება!

ხანდისხან, ისეთ ნაირ მდგომარეობაში ჩა-

უხეირობით ცოტაოდენა რამეს შოენულობს. თანდათან მიწა-წყალის პატრონების რიცხვი მატულობს, ისინი შრომას და ხერხს არ ზოგვენ. მაგიერათ მიწას ერთი ათათ მოაქეს ნაყოფი; წყლებს ხალხი გზათ იკეთებს, იმართება ნამუშავრის გაცვლა-გამოცვლა, ამას, რასაკვირველია, მისელა-მოსელა მოსდეეს სხეა და სხვახალხებს შუა, ამ მისვლა-მოსელავსერთმანერთის დაკვირვება და მიბაძვა. ძაცი ახერხებს სხვა და სხვა ნაირ მუშაობას, იმსუბუქებს შრომას, აიეფებს ცხოერებას და თანდათან აუმჯობესებს თაეის მდგომარეობას. ბმაეე დროს მთელი ხალხის სიმდიდრე თეითონ ხალხშივე ვრცელდება. შწინ რომ ათი ძლიერ მდიდარი პირი იყო ერთ ხალხში, და დანარჩენისულ გლახაკები, ამის მაგიერათ შემდგომში ძალიან მდიდარი კაცების რიცხეი კლებულობს და შემძლე პირების კი ათასჯერ და ათიათასჯერ მატულობს.

ამ ნაირ საზოგადოებას სულ სხეა ზნეობითი კანონები აქვს. იმისი ძირითადი კანონი—პირველი ქრისტიანი მამა-მთავრების სიტყეებია, რომ ვინც მუშაობის ოფლს არ בקהרט, חו שישהרט לשטרע בחהיטה שא שארט. אםშასადამე ამ ნაირ საზოგადოებაში ერცელდება შრომის მოყეარეობა და ცოდნა; სხეი-

ფობის მიზეზი მინდოდა გამომეძებნა, მაგრამ, მთასა და ბარს მოვედევი, და მაინც ვერა ვიპოვე რა..... მერე მინდოდა იმისთანა პასუხები დამემზადებინა, რომ არც აზრი რამ ჰქონოდათ, არც მნიშენელობა, და თან კი მსმენელისთვის თაებრუ დაესხათ.

ზამოეძებნე ამ ნაირი ფრაზებიც, მაგალითაღ: "ოჯახი არის ლამპარი, რომელიც კაცს სიცოცხლის გზას უნათებს", ან "ოჯახი კერაა, რომელიც დაღალულ კაცს ათბობს და რამ შეიტყო, მაშინეე თაეში ეს აზრი გაიტაღონეს აძლევს". მაგრამ, როცა ერთ ალაგას რე: "ეარესიც შეიძლებოდა თქო". რაკი ამ ამ საგანზე ლაპარაკი ჩამოეარდა, მე ჩემი ფრა- აზრს გაიხსენებ, დარწმუნებული იყავი, რომ ზების გამოთქმა სირცხვილით ვეღარ გაებედე; — ეაი, თუ ვინმემ თუთიყუში დამიძახოსმეთქი... ამას შემდეგ რაღა უნდა მექნა? ისევ შინ უნდა დაემჯდარეიყაეი და საზოგადოებისთვის თავი დამენებებინა. მეც ასე მოვი-30000

სი შრომით დარჩენა სასირცხეო საქმეთ ითელება, ცოდნა და სწაელა—უძეირფასეს საუნჯეთ და ფანტეა—თითქმის სიგიჟეთ.—

ხალხის ცხოვრების და ზნეობის ამ ნაირი ცვლილება აუცილებელი საქმეა: ზოგი ხალხი მალე იცვლება ამ გვარათ, ზოგი გვიან; ზოგიერთს დღესაც არ დაუგდია უწინდელი წესი; — მაგრამ ადრე თუ გვიან, ნელა ან ჩქარა, ყოველგან მომხდარა, ხდება და მოხდება ეს ცვლილება, ისე რომ შეუძლებელი საქმეა, რომ რომელიმე ხალხი მის კანონს ასცილდეს. ისტორიის ფილოსოფიაში ამ ცელილებას ჰქვია "ცივილიზაცია," ესე იგი, მხედრული ცხოვრების მაგიერათ მოქალაქური, მშვიდობიანი წყობილებისა და წარმატების გზაზე დადგომა.

ჩვენი ხალხი ეხლა სწორეთ ამ ცელილებას ესწრება. — უწინდელ დროში ხალხი ორ ნაწილათ იყო გაყოფილი: ერთი ნაწილი გარეგანი მტრისგან იცაედა მამულს (თავად-აზნაურობა), მეორე კი მხოლოდ ხენა-თესეაზე იყო მიღგომილი (გლეხ-კაცობა). მეტი საქმე ჩვენში არავის ჰქონია. მიწის მუშანი მამულის დამცველებს არჩენდნენ, — აძლეედნენ ბეგარას, ემსახურებოდნენ, რადგანც სხვა ნაირათ მათი რჩენა - მაგალითად ჯამაგირის დანი შე-

როცა რამე მაწუხებს, და თავის დამშეიდება მიძნელდება, ერთ მშვენიერ, გამოცდილ საშუალებას ვხმარობ, რომელიც ერთ წამში სევდას მიკლავს და მხიარულ ქეიფზე მაყენებს. თუ ძალიან დამიმადლებ, მკითხველო, გასწაელი ამ საზუალებას: იქმნება—დღეს არ იყოს, ხვალ შენც დაგჭირდეს მისი ხმარება. როცა საქმე გაგიჭირდეს, ან ცუდი ამბავი სევდა შენ ველარას დაგაკლებს.

გაშინჯეთ, იმ დღეს, როცა ფაევჯდებოდი, იმერელმა მეფაეტონემ არ მკითხა საით მიბრძანებთო, — ცხეგამწარებულათ შოლტი გადაჰკრა, მძი-

0ქვენმა სიცოცხლემ, ეს საშინელება

ბაცმა ცოლი... წაგართოს, და გეუბნე-106 coloragon, gl to Ugyberros!... עמחתימו השלישלה, של השאשורים לשתיטტაროსის მყუდროებაზე ლაპარაკი რომ წყოთ, ის უწინდელივით კი არ გიპასუათ:-- ადიახ, დღენ უცხო დარი გახლავარა, ის დაღონებული, შეშინებული შემოგჩივლებდათ:

უყენებივარ ამ უცოდინარობას, რომ ტანი პინიცობაა, ერთი ღერი სამთლის ყიდზე ერთი ჩაფი ოფლიგარდამსხმია. ერთ ალარომ დასჭირებოდა კაცს, მედუქნე ნაყიდ თელს ქალალდში უიმისოთ არ გაუხეეედა, გას, შესვლის უწინ მომაძახეს: "თქვენც ხომ იმ აზრისა ხართ, რომ ოჯახი წმინ-- მამავ, ამისთანა ხათაბალა გინახაეს: დათ დაცული უნდა იყოსო?" ჩემდა საუბედუცოლიც... წაგერთოს და შენ თითონაც როთ, მე თავის მოწონება მოვინდომე, და შაული გამოდიოდე შენ ტოლში!.. წამოეროშე: "დიახ, დიახ, ოჯახი ტაძარი არისსთანმე რომ ძლიერ საქირო საქმე გქონო-თქვენ საქმეს იქით მიაგდებდა და უსა-¹⁰ ცოლქმრობაზე ლაპარაკს ჩამოგიგდებ.

მეთქი კაცისთვის."— შნდა გენახათ, ამ სიტყვებზე რა ნაირათ დააღეს პირი ჩემმა მოსაუბრებმა.... სახლის პატრონი ერთხანს გაჩუმებული იჯდა, მაგრამ რაკი შენი შნა რომ ჩემი სიტყვა იმის სტუმრების საწყენათ დარჩა, ადგა, მკლაეში ხელი გამიყარა, კუთხისაკენ გამასეირნა და ყურში ჩამიჩურჩულა: — მგ რა თქვი, შე ოხერო? შენ იმას გეუბნებოდენ, რომ ოჯახი დაცული იყოსო, შენ კი როშავ, საყოველთაოთ კარდაღებული უნდა იქნესო! მაშინ რომ მე ენა ჩავიკენიტე, დღეიმდინაც დასისხლიანებული მაქვს, ღმერთს გეფიცებით.—**ო**ჰ, მჭევრმეტყველობავ, რამდენი

კაცი უღეთოთ დაგიღუპაეს შენ!...

სწორეთ სამი დღე ქუჩაში თავი არ ვამომეყო, როცა " ფროებას" თავისისი ქუთაისელი კორრესპონდენტის წიგნი მოუვიდა (" ლროება", № 18), რომელშიაც ეწერა: "შესანიშნავი არ არის ის გარემოება, რომ ამ მოკლე ხანში სამ ქმარს გაექცნენ თავიანთი კანონიერი ცოლები, და სხვებს წაყენენ? შესანიშნავი არ არის ის გარემოება, რომ სამი

ქმარნი დარჩნენ ხელ-ცარიელები?" მს ამბავი რომ წავიკითხე, ბრხიშედივით დავიღრიალე: "გავიგე!" თურმე ეს ყოფილა საგანი აქაური მუსაიფობისა.

X "მრმებს კანონიერი ცოლები გაექცნენო. « მიბრძანეთ, რა უშაეს იმ ქმარს, რომელიც ერთ თურმე ამ ამბავს შეუძრავს ჩვენი საზოგადო- მშვენიერ დილას თავის საკუთარ ლოგინში მას აქეთ მე თავი ვერსად გამომიყვია ში- ება, თურმე ამას შეუწუხებია და შეუშინებია იღვიძებს და თავის გვერდით ცოლს ვედარ შით, რომ აი, ეს არის, ოჯახზე ლაპარაკს ჩვენი მხდალი ვაჟკაცები და დარდიმანდი ქადაიწყებენ მეთქი. მრთ ხანს ამ ნაირ მუსაი- ლები...

X მართლაც ხომ შესაძლებელი საქმეა, ცოლმა რომ ქმარი გარეთ გააგდოს? შესაძლებელი კი არა, ამბობენ ამისთანა მაგალითიც სადლაც მომხდარა თურმე. აბა წარმოიდგინეთ ეხლა იმ ქმრის მდგომარეობა, რომელიც קרים קקחלחשד, ששלמאמנ נשרשאתט, החהללחנ שב-השבקחט עם שקהשבקחט שלאשב של נשלאה, נותריט გარეთ გამოუსტუმრებია. ამასთან შედარებით, პოულობს?

X

მაგალითად ეთქეათ, — ჩვენ საზოგადოებას, იმ სამწუხარო აზრის შეტყობის დროს რომ ეფიქრა, აი, ასე: "ქმრებს კანონიერი ცოლები გაქცევიათ; ეს ცუდი საქმეა, მაგრამ შეიძლებოდა, რომ ცოლებს კანონიერი ქმრები გარეთ გამოერეკათ, - და ეს უარესი იქნებოდა", ამას შემდეგ ცოლების გაქცევის ამბავი ასე ალარ შეაწუხებდა.

ნა და სხვ. - ველურ ხალხს არ შეეძლო. მხლა ჩეენ, მადლობა ღმერთს, მტრისგან დათარულნი ვართ. 🙁 რაკი მხედრული ცხოვრების მიზეზი მოისპო, უწინდელი ცხოვრების დაწყობილებაც უნდა გამოცვლილიყო საზოგადოებაში. მის მაგიერათ ჩვენში, - როგორც სხვაგან — სამოქალაქო წყობილება უნდა დამკვიდრდეს.

ეს დაწყობილება შრომით და ცოდნით გაირჩევა უწინდელისგან. შწინ ერთი კაცი მდიდრდებოდა, ძლიერდებოდა მარტო მით, რომ სხვას ვისმე მის ყო.ფა-ცხოვრებას წაართმევდა. სიმდიდრე ერთი პირიდგან მეორეს ხელში გარდადიოდა, ისე, რომ მთელი ხალხის სიმდიდრეს ამითი არა ემატებოდა რა. 30 dason, ghoods samos hody 5 samos mhour, of სამასი კომლი კაცი შეიძინა თავის მეზობლიდან; მისთვის ეს გამდიდრებაა, — მაგრამ მთელ ქვეყანას ამით რა შეეძინა? მთელ ქვეყანაში მისი გაკეთების მერმე სწორეთ იმდენი კომლი გლეხი დარჩა, რამდენიც წინეთ იყო,მომატებით არც ქვეყანას, არც საზოგადოებას ერთი იოტის ტოლი არა მომატებია რა: ერთი კაცი სწორეთ იმდენათ გამდიდრდა, რამდენათაც მეორე დაღარიბდა — მეტი არაფერი. მთელი საუკუნოები გაივლის ისე, რომ მთელი ხალხის საზოგადო სიმდიდრეს ერთი ნამცეცაც არა მოემატოს რა... დამშვიდებულს, კარგათ გაწყობილ საზოგადოებაში საქმე სულ სხვა ფრივ მიდის: აქ ყოველ კაცს შეურყევლათ უმტკიცდება თავისი საკუთრება და სიმართლე. 0ქ ერთი კაცის გამდიდრება მეორეს დაღუპეა არ არის. ძაცი იგონებს რამე ნაირ ხერხს, ჰპოულობს, მაგალითად იმისთანა გზას, რომ შინ-უხმარი თავისი ქვეყნის ნაყოფი სხვა მხარის მცხოვრებს წაულოს და იქ ხეირიან ფასათ გაასაღოს, ან და თაეის მხარეში იმისთანა რამ მოახერხოს, რომ უწინდელზე უფრო იაფათ დაიჯდინოს რომელიმე გასაყიდი საგანი — პური ვარ თუ ტყავი, და სხვ. - ამ ნაირ მოხერხებას ცოდნა და ფუma bijomas ...

მართალია, ეს უკანასკნელი მდგომარეობაც พูบกงอิการุธีก คงอิ งคกบ, อิงอูคงอิ...

"მაგრამ რაო?" მკითხავს მკითხველი.

Umm-ქმრობისთანა, და საზოგადოთ კაცისა და ქალის ერთმანერთთან დამოკიდებულებისთანა ახირებული საქმე, ჩემ დღეში არა მინახავს რა. როცა კაცი, ვთქვათ, ჩექმას ყიoymmable, adul son Jaci sh Babooh Babookaვოს ნაყიდ საქონელს, რომ ქუდიბა ან ჩოხობა გაუწიოს: თუ ნაყიდი ჩექმა ჩექმათ არგია, მსყიდველი გამსყიდეელის მამის სულს ლოცავს ჩექმის ჩაცმის დროს. სახედნი ხარი הדם האים האים אינושי, יש שישיט אי אי האי האי האי האי האי წუნებს, რომ საჯდომ ცხენათ არ ეარგაო: ოლონდ ხარმა იხაროს, მის პატრონს მეტი არა უნდა რა. ბგრე ფიქრობს კაცი ყოველგეარ საგანზე, ცოლის გარდა.

+

ამ უკანასკნელ საუკუნეებში მეცნიერებამ לקואה השל שתהקתבש הלהטחשבש, התשנתהט נשშუალებით ადვილდება ყოველ გვარი შრო-3: הטוושה שישהב אהם שהבה שהשה אהם האש υο σο υνθουο γρασου θορομοποδου Βαβαρδουσ, და იმისთანა მუშაობას ახერხებენ, რომელსაც ძალიან გაწაფული კაცაიც ძლიე-ძლიეს გააკეთებდა; იმ გეარი საშუალებანი იპოეეს, რომ ხის ქერქისავან ან სიმინდის ჩალიდან მშიენიერს თეთრ ქალალდს აკეთებენ, ჭარხლიდან შაქარს და სხვ. და სხვ. ქარხანებს გარდა, ახალ მოგონილი საშუალებები სამეურნეო ცხოვრებაშიც გამოდგენ: მათი შემწეობით კაცს უწინდელზე უფრო მეტი და უკეთესი პური და სხვანაყოფი მოჰყავს, ბევრი მუშისა და პირუტყვის მაგიერათ მაშინებს ხმარობს და სხვ. — მრთი სიტყვით, ამ საშუალებებს იმისთანა ძალა და სარგებლობა მოაქვთ, რომ იმ ქვეყნებს, სადაც ისინი ირიან შემოღებული, ძეელებური ოჯახობა 00 მუშაობა კაცს ხელს აღარ აძლევს და მალე სრულიად ისპობა.

ამ საშუალებების მოხმარება ცოდნის უქონელათ შეუძლებელი საქმეა. იმათ მოხმარებას ძალიან ბევრი რამ უნდა. ააცმა ბუნების კანონები უნდა იცოდეს, მას უნდა ესმოდეს თუ რა ნაირათ შესაძლებელია კაცისთვის ბუნების ძალის მოხმარება. ბმ ნაირ ცოდნას "ტეხნიკურ, ""რეალურ" განათლებას უძა-6005 .--

შწინდელ დროში ჩვენი საზოგადოება ამ ნაირ განათლებას არ საჭიროებდა: უბრალოთ მომზადებული ღეინო, პური და უბრალო ხამის ტანთსაცმელი თითქმის სრულებით აკმაყოფილებდა იმასა და კიდევაც რომ არ დაეკმაყოფილებინა, მას საშუალებაც არ ჰქონდა სხვა ნაირათ ცხოერებისა. ამისგამო ჩვენში არც ქარხანები ყოფილან, სამღებროების მეტი. მაშინ ჩვენი თავად-აზნაურობა სიმდიდრეს სამსახურში ეძებდა: ზოგი სამხედრო ნაწილში შედიოდა, ზოგი სამოქალაქოში, და იქ, ხან ომში, ხან რაზმში, ხან კანცელიარიებში თუ სიმდი-

ესა და ეს კაცი ვარ, ამოდენა მამული მაქვს, ადგილიც კარგი მიკავია, გვარითაც ხეირიანი ვარ, ერთი სიტყვით კოტრი ვაჭარივით თავს იქებს, და ბოლოს ამბობს: თქვენი ქალი მომეცით, თან ამტენი და ამტენი მზითევი გამოატანეთ, და მე კარგათ დავარჩენ ndsh as hid myskholm.

ბმაზე მოხდება ვაჭრობა—სიმამრი მზითვის დაკლებას სცდილობს, სიძე, რასაკეირეელია, მომატებასა. ბოლოს საქმე რიგდება. ბხალ. გაზდებს დიდი ცერემონიით ჯეარს სწერენ და ისტუმრებენ...

დრეს არა, თავის სარჩენ საშუალებას ხომ რომელშიაც ჩვენი მხარე ორიოდე მაინც შოულობდა...მაშინ თუნდ რომ ძალიან კარგათ განათლებულიც ყოფილიყო კაცი ტეხნიკურ საგნებში, ეს განათლება იმას არათ გამოადგებოდა, ამიტომ რომ სამხედრო სამსახური მისგახ მარტო სამხედრო წესების Umდნას თხოულობდა, და სამოქალაქო, — მიწერanginol antiphtigaslo ...

მხლა გარემოება გამოიცვალა: სამსახურში რომ მთელი ქვეყანა შევიდეს, სამსახურის პირებს ვისზე ექმნებათ მაშინ ზედამხედველომა? მხლა სამსახური ძალიან მცირე რიცხვის საქმე გახდა, და მათგანაც გეარიან დიდ ცოდნას თხოულობენ, ისე რომ სამსახური ძალიანნ ცოტა პირებს აძლეის საზრდოს...მაშასადამე ჩვენმა საზოგადოებამ თავის დასარჩენი საშუალება სხვა რასმეში უნcos anbegatone.

სად და რაში ჰპოებს ამ საშუალებას ჩვენი საზოგადოება?

მხლანდელ მდგომარეობაში იმას სამი გზა უძევს წინ. 3ისაც ხელში ფული აქვს, ან კარგი მამული, ტყე და მიწა დარჩენია ბატონ-ყმობის მოსპობის შემდგომ, იმას შეუძლია გლეხების და წერილი მებატონეების გაჭირვებული მდგომარეობით ისარგებლოს: ამ ნაირი პირები გაასესხებენ ურიის ვალათ ასიოდ-ასიოდ მანათობით, და იმოდენ სარგებელს წააწერენ მოვალეებს კისერზე, რომ თავის დღეში ვალი გადაუხდელი დარჩეს. — ამ საშუალებით გვარიანი შემოსავლის შოენა შეიძლება; როგორც ჩვენ გვესმის ამ გზაზე ზოგიერთი ჩვენი ნაბატონრებთაგანი კიდევაც დამდგარან. მაგრამ, რადგანაც ჩვენში ფული ბევრს არავის დარჩენია ხელში, იმედი უნდა გვქონდეს, რომ ჩეენ ხალხში ამ ნაირი უღმერთო წურბლობა ნამეტნათ ვერ გავრცელდება.

მეორე გზა იმაში მდგომარეობს, რომ ფულის და ცოდნის პატრონები დააფასებენ ბოლოს ჩვენი ქვეყნის უთვალავ ბუნებითს სიმდიდრეს, და მისდგებიან ბუნების დამორჩილებას. ისინი ისარგებლებენ წყლის ძალით,

მდგომარეობაში, ის დგება და ამბობს: "ცოლქმრობა კაცის სიცოცხლის განმანათებელი ლงชีวิงหกงณ ...

" ილქმრობა კაცის სიცოცხლის განმანათებელი ლამპარია?"

იუ ასეა და, მარტო დღეს უნდა გაახსენდეს კაცს ეს ლამპრობა? **თ**უ კაცი სიცოცხლის გასანათებლათ ლამპარს ეძებდა, რალა. ეშმაკათ ცდილობდა, რომ ლამპარი მაინც და მაინც შავი ფულით ყოფილიყო გატენილი, და რატომ იმაზე არ მიაქცია თავისი უმთავრესი ყურადღება, რომ ლამპარს თავის ალაგას სამთელი ან ჭრაქი ჰქონოდა?

agol, shogal hoam maatrepping (19335)მოჰკიდებენ ხელს ჩვენ მშვენიერს და მო მცენარეობას, ჩვენ პირუტყვიბს, მიწის ს დრეს, და სამზღვარ-გარეთულათ უბრ თითქმის სრულიად უფასო საგნებს ძვირ ნაწარმოებათ, ესე იგი სიმდიდრეთ გადა, 395.

და ვინც უფულო ბის მიზეზით ამ პირ გზას ვერ დაადგება, და უმეცრების გამო მეორეზე გასელას მოახერხებს, ის, მისო უბედუროთ, მესამე გზას ვეღარ ასცილ ეს მესამე გზა-სილარიბე, სამუდამო ვება და სხეისგან დამოკიდებულებაა.

ამ სამი გზიდგან, პირველი არავითარ ოსან საზოგადოებას და არც ერთ პატი კაცს არ შეეფერება: ეს აზრი ქვეყნის ნიდგან ყველა ხალხის სინიდისს გაუგ გამოუთქვამს, ისე რომ ყველა ხალხების მევახ'შე, (ростовщикъ) გინებას და შეუ ყოფას ნიშნავს ...

കാനാ തുട്ടാ എട് നോ കുറ്റു മുധാരു ნამეტნათ დასახარბებელი.—სხვისგან დ კიდებულება, კაცისთვის ყოველთვის და ველგან შესაწუხებელი და მავნებელი ყ ლა, და იმედია, რომ შემდეგშიაც იქმ მაშასადამე დარჩა მეორეგზა-გონიერი ნიერი, შრომა, ბუნების დასამორჩილებ და მისი სიმდიდრეებით სასარგებლებლათ როგორც წელან იყო ნათქვამი, ამ მას ფულის გარდა ცოდნაც უნდა, ცოდნა ადეილი შესაძენი არ არის: ახალ და კაცმა ოთხი-ხუთი წელიწადი მაინც ი მოომოს იმის შეძენისათვის; — ჩვენდა ბედუროთ, ამ ნაირს სწავლაეს ჩვენ ქვე ში ვერ შეიძენს კაცი, ამიტომ რომ ჯერობით ჩვენში არც სპეციალური სა ლებელია და არც იმ გეარი ქარხანები თაბრიკები, სადაც ახალგაზდა კაცს, სასწა ბელში სწავლის შესრულების შემდგომ, მით და შრომით შეეძლოს გამოცდილ შეძენა....

თელი, ის ან ქვეშ გავარდება, ან ათას დგან გამკვრელ-გამომკვრელ ქარს ვერ უძლებს და დაივსება....

აქამდი, მკითხველო, მე ცოლ-გაქც ქმრებზე გე'უსაიფებოდი. მოდა ეხლა ოდე სიტყვა იმ ქმრებზედაც ვთქვათ, მელთაც მათ და საუბედუროთ, ცოლებ აცილდებიან.

ბრიან თურმე ზოგიერთი იმისთანა ყმა

საცოლო კაცი, ჩვენში - როგორც სხვაგანაც-მდიდარ და შემძლე ქალს ეძებს. მალის თუ რა ნაირი ხასიათისაა ქალი, ან რა ჩვეულებაები აქვს, ან რა და რა იცის, რისი მომხერხებელია, არა. ის კითხულობს—მზითვათ რა მოზდევსო, მის დედმამას ვინა ყავს ნათესავი და მეგოპრებიო, რა ნაირ შეელას და დახმარებას უნდა ველოდე მე ამ ნათესავებoszasom. domob bobason, 35m, bamodobg, bfsვლა, გონება-ეს საგნები ვის აგონდება. საქმე მზითევია, ნათესავობაა. სილაზათე, ხასიათი, byogens, -- გინდ კარგი ჰქონდეს ქალს, გინდ ავი, სულ ერთია.

ბსეა საქმე. მოდის ახალგაზდა კაცი, რომელსაც ქალი ჯერ იქმნება თეალითაც არ უნახავს, და ეუბნება ქალის დედ-მამას: მე

მხლა ეს მიბრძანეთ, რა ხმა აქეს ამოსაღები ახალგაზდა ქმარს, თუ მისი ცოლი უხეირო და უყოფაქცევო ბაიყუში გამოდგა, ან და რა პირით უნდა მოსთხოვოს იმან ცოლს ჩევის დროს, ის სიმდიდრეს და შემძლე ნათესავებს ეძებდა, — ჯერის დაწერის შემდგომ კი სიყვარული და ჭკუა გაახსენდა ყმაწვილს... აფერუმ!

ზასაკვირველი შუბლის კანი უნდა ჰქონდეს იმ ქმარს, რომელიც ამ ნაირათ ნათხოვ ცოლს სიყვარულს და ერთგულობას მოსთხოვს. მრთიც ენახოთ, ცოლმა უპასუხა: — პაცო, ჭკუა ტყეში ხომ არ გაგიშვია? შენ მე ხომ არ მოგწონებივარ, ჩემი მზითევი მოგეწონა; ჩემთან ხომ არ გქონია საქმე, ჩემი მზითვის პატრონთან გქონდა; შენ მის მოწონებას, მის დათანხმებას და შოენას სცდილობდი, და არა ჩემსას. მხლა ეს ჩემი მზითევი ხომ მიგიღია, ჩემთან რაღა ხელი 80336?

რა უნდა უთხრას მაშინ ქმარმა? ამისთანა

X

" ილქმრობა კაცის სიცოცხლის განმანათებელი ლამპარია!"

საი და კეთილი, მაგრამ ეს ჯერის დაწერის უწინ უნდა გახსენებოდა კაცს. თორემ უკრაქო ლამპარი ათასიც რომ აწვალო, ის სინათლეს მაინც ვერ გამოიღებს. სინათლე არც მაშინ გამოჩნდება, თუგინდ ისიც ბევრი აწვალო, ვინც ამ უჭრაქო ლამპარს სხვა რამე ჭურჭლათ ხმარობს...

"ლამპარი", ჩემო ბატონებო, ძალიან ნაზი საქონელია. ის ძლიერ ოსტატურ გაკეთებას, მოვლას და შენახვას თხოულობს. თუ თქვენ გინდათ, რომ ის დიდ ხანს და ნათლათ გინათებდესთ, გამოახილეთ თეალი და ეცადეთ, რომ გამკეთებლებმა და მომელელებმა ლამპარი თავიდანვე არ წაახდინონ და წვერ-ულეაშიანი ბაეშვების სათამაშოთ არ გახადონ. თორემ როცა ჭრაქის დასადგამი ალაგი გავარდნილი ექმნება ლამპარს, გვერდები ჩაჭყლეტილი და შუშები დანტვრეული, მაშინ ბევრიც რომ აწვალოთ, ვერათ გამოიყენებთ: რამდენჯერაც უნდა ჩაანთოთ შიგ სამ-

ლები, რომელთაც წეღან აწერილ-ნაირათ ურთაეთ რამდენიმე ათასი თუმანი, და მახინჯი ცოლიც წამოუყვანიათ. შშრომი ნაშოვნ ფულს, რასაკვირველია, ჯიბეში ყუთში დარჩენა ეძნელება. ბმის გამო იმ მზითეიც მალე გაფლანგულა, ქაღადლში ე თუ ცხენებში ან ქალებში, — სულ ერთია. ერთ მშვენიერ დღეს ჩვენ ახალგაზდას ხე მახინჯი ცოლი და დახვრეტილი ჯიბე შერჩე

როცა ამ გვარ ყმაწვილების წინ გაქც ცოლებზე ჩამოვარდება ლაპარაკი, უნდა הקתדתה, לשיעהד, אש האצואש שלתפחע הלש ლიდგან, და დაინახოთ, რა სიხარბე გამო ვის იმათი .თვალებიდგან. — " "მერთო! ი რებიან ისინი გულში, ერთი იმ დღეს მა სე, რომ ჩემი ცოლიც ვისმეს მოეტაცოს მაინც და მაინც მისი სიკედილის ღირს godboon! .. "

და რაც მათ გულში გრძნობა და ხურვალი ჩარჩენილა ყმაწვილობიდან, ერთიანათ ამ ოხვრაში ამოდის. ამბობენ, ვითომ ერთ ამ გვარ ყმაწვილ თაგანს იმ დღეს კიდივაც ეთქვას, მის რომ გაქცეულ ცოლებზე ლაპარაკობდენ. — შბედურ კაცს ცხენი გაექცევა, დაბ Fostil Ummon!

მაგრამ, დაილოცა ღეთის სამართალი! რე სჩანს, რომ მზითვით დახარბებულ ქ ვისაც ლამაზი და შნოიანი ცოლი შეს For, odal you on on Jon Aganta ce ცევა; და ვისაც მახინჯი ბაიყუში რგებია, ცოლი, ამ სოფელში კი არა, მგონია სა ოსაც ველარ მოიშოროს თავიდან.

ერ ისეც უნდა ვთქვათ. რომ დასაწყისი ლაც ისე უნდა იყოს წაყვანილი, რომ შემდგომში ტებნიკური სწავლის მიღეაჟადვილდეს: ზოგიერთი საგნები ბუნემეცნიერებიდგან იმოდენათ ადეილი გაბი არიან, რომ იმათი გაცნობა ბავშობაე კი შესაძლებელია. 🙁 რაც უფრო კაი იცის ყმაწვილმა ბუნებითი საგნები, უმაის სასწავლებელში იმას უფრო ადვილათ _{ემჯო}ბესათ შეეძლება სწაელის მიღება. – სგ^{ამო}, სამზღვარს გარეთ, ტეხნიკურ უმაის სასწავლებლებში დასამზადებლათ ტეხ-ຫຼາງ ເປັ ພູພາຍີ ແລະ ເປັນ ແລະ ເປັນ ເພີ່ມ ເຫຼ່ມ ເພີ່ມ ເພີນ ເພີນ ເພີນ ເພີມ ເພີນ ເພີ່ມ ເພີ່ມ ເພີ່ມ , შკოლებია გამართული. **ა**მ შკოლებში, იკიერთ ადგილებს, არათუ მარტო სამეცრო საგნებს, მაგრამ სხვა და სხვა ხელოობასაც ასწავლიან, ისე რომ უმაღლესს საელებელშიაც დომ არ შევიდეს ამ ნაირ ილიდან გამოსული ყმაწვილი, მაინც ყოოთვის შეუძლია თავისი საკუთარი შროonsgob costohg5s ...,

ბი, სწორეთ ამისთანა შკოლები უნდა დადეს ჩვენ ქვეყანაში, რადგანც მხოლოდ იი საშუალებით შეიძლება ჩვენ საზოგაიბას საჭირო ცოდნის შეძენა.....

ამისთანა საზოგადო საჭიროებებზე და საქბზე, რასაკვირეელია, თვითონ საზოგადოუნდა იფიქროს და იზრუნოს. მაშასადატეხნიკური, ან სახელოსნო შკოლები იონ საზოგადოებამ უნდა დააარსოს, და იონ საზოგადოებამ უნდა მოახერხოს იესი მოწაფეების რუსეთში ან სამზღვარს თ სწაელის შესასრულებლათ გაგზავნა. ოა ჩვენი საზოგადოება დაეხმაროს მმარლობას, და თავის საკუთარ შეილებს, თაშთაძამავლობას მისცეს ხელში პატიოსანი მით თავის დარჩენის საშუალება...

ოცა ჩვენში ეცოდინება ვისმე ბუნების იდრეების გამოჩენა და შემუშავება, როჩვენი ახალგაზდობა_იმ აზრით იქმგაზდილი რომ ყოველი გონიერი შროიცს აპატიოსნებს და აუმჯობესებს, როსაზოგადოებაში გაერცელებული იქმნება უნება, რომ გადაჭარბებული, შემოსავუთადარიგო ხარჯი, გიჟობა და უგნუ. ა, მაშინ, მხოლოდ მაშინ მოგვიტანს რამე სარგებლობას როგორც ბანკის -სება, ეგრეთვე სხვა ყოველი საზოგადო . მაშინ ბანკის ფული კუდაბზიკობაში mobilgo in sh conboliggoo, - no dankს მხოლოდ ქარხანების გამართეაში, მალების გაუმჯობესობაში, ნამუშეერის გალათ გადატან-გადმოტანაში. მაშინ

აშემოსავალი-დაეხმარეპა ტეხნიკური სწა-

გავრცელებას, და ტეხნიკური სწავლის

ცელება, თავისი მხრით, გააერთიათებს რო-

ც ბანკის შემოსავალს, აგრეთვე მთელი

ის სიმდიდრეს, ძალას და ბედნიერე-

ამ ფულის ყმაწვილების სასარგებლოთ მოხმარება სწორეთ კეთილი და გონიერი სა-13g .015 goom.

0. მიქელაძე იმ ნაირათ ხატავს ქუთაისელი მოსწაელეების მდგომარეობას, რომ მკითხველი აღვილათ ვერ დაიჯერებ, იმ სურა. თის სიმართლეს. ჩვენ თეითონ რომ ჩვენი თეალით არ გეენახა ის მდგომარეობა, და არ დავრწმუნებულვიყავით თ. მიქელაძის სიტყვების სისწორეში, მისი სტატიის დაბეჭდვას ვერ გაებედაედით, გეეგონებოდა, რომ აეტორს ნამეტანი შავათ გამოუხატავს თავისი ປະຊະບົດ. ຽດ, ອີະຊະຫຼາດຫະຫ, ພາຍ ເອີດີກາວິບ ຫ. ອີດfamoda:

"საწყლები (მოსწავლენი) უმეტესნი ნაწილნი ყრიან უჭირისუფლოთ დუქნებში და სლაბოდკაში *), სადაც მარადის ყოველს ცუდს ყოფაქცევას უყურებენ და არიან მოწამედ საზარელის საქციელისა... მოდით და მოსთხოვეთ იმით, რომ ისწავლონ, ან კარგს ყოფ - ქცევას დაადგენენ!"

ამ სიტყვებს განმარტება არ სჭირიათ; ყმაწვილები ყრიან დუქნებში, რომელთაც ლოთობით და ბაიყუშობით უდგიათ სული, და სლაბოდკაში, საღაც დილიდან საღამომდი და სალამოდან დილამდი, ერთიერთმანერთზე გადაბმული გარყენილობის სურათების მეტი არა აჩანს რა. პმ საზარელ მდგომარეობიდან გამოსასელელათ, თ. მიქელაძეს მოუაზრებია შემდგომი საშუალება.

"ეპირველესად ყველაზე საჭიროა, რომ რიგიანი ადგილსაყოფელი ჰქონდეთ ყმაწვილებს, და პატიოსნათ იყვნენ დაბინავებულნი...

"მმართებლობისგან სააზნაურო სახლის ასაშენებლათ აზნაურებს ადგილი ბოძებული აქვთ; ახლა ფულია საჭირო. სახლის ასაშენებლათ იმას ესეც აქვს: ორმოცდა ათი ათასი (50,000) მანეთი მოწმობაების ბაჟისა აზნაურობის ღირსებაზე, რომელიც ჯერ არ შემოუტანიათ, და განკარგულება მოვახდინეთ, რომ ორის თვის განმავლობაში შემოიტანონ..."

საქმე, როგორც მკითხველი ხედავს, ძლიერ ადვილი ყოფილა. მართალია, ორი თვის განმაელობაში კი არა, გეგონია დღეეანდლამდინაც არ შემოტანილა მოწმობის ბაჟი, რომელზედაც თ. მიქელაძეს სახლის აშენების იმედი აქეს, **) მაგრამ, ქუთაისელი თაეად-აზნაურობა რომ მიხვდებოდეს ამ წინადადების სარგებლობას და ცოტათი მოინდომებდეს მის ასრულებას, ბევრი არა დააკლდება რა, და მის შვილებს კი ძლიერ ბევრი შეემატებათ, -ერთი იმით, რომ სიყმაწვილიდან გარყვნის შეჩვევას ასცილდებიან, და მეორეთ მით, რომ მუთაისში ცხოვრება და სწაელა გაუადვილ-

დებათ. ბზნაურობას კი ხელში ექნება კარგი

ქვითკირის სახლი, რომელიც თავის ფასათ

უფ. იეანოემა, მისცა 1861 წელში. ბგა თუ მოდიან ქალაქში გამომცხვარი პურის მიხვდებით რაზე იყო დაფუძნებული ეს უარი? — იმაზე, რომ ჩვენ (აზნაურები) იმ მოწმობების ფულით სახლს აეაშენებთ, თუ მმართებლობა შიგ თავის ხარჯით აგვიზდის შვილებსო!... როგორ არ ეშინოდეს კაცს, რომ ეს საზოგადოება თ. მიქელაძის წინადადებაზედაც ეხლაც, რომელიმე მიზეზის გამო, თანახმა არ შეიქნება!....

ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲪᲜᲝ ᲑᲔᲑᲘ.

38 თვის 12-სა ძავკასიის შმთარეს სამმართველოს უფროსი ბარონი ნიკოლაი წავიდა პეტერბურგს და სამზღვარს გარეთ. ის ხუთის თეით გამოეთხოეა სამსახურიდგან. მისი თანამდებობის აღსრულება დროებით მინდობილი აქეს თ. 8. მაგრატიონ-მუხრანსკის.

ძავკასიის სამოსწავლო მაზრის პოპეჩიტელი აცხადებს, რომ ამ წელს სახელმწიფო ხარჯით მისაღები თავისუფალი. ვაკანციები არის შემდეგ სასწაელებლებში.

უნივერსიტეტებში: პეტერბურგისაში ალმოსაელეთის ფოკულტეტზე 2; მოსკოეისაში ფილოლოგიურ ფოკულტეტზე 2, საექიმო ფოკულტეტზე 4 და სხვა ფოკულტეტებზე 7; ოდესისაში ყველა ფოკულტეტეზე 3.

05ჟინერების ინსტიტუტში 4.

პეტროვის სამეურნვო აკადემიაში 4.

ლაზარევის ინსტიტუტში 5; მიიღებიან ეგ. ზამენით 15 წლოვანობამდის.

მოსკოვის ტეხნიკურ სასწავლებელში 3: მიილებიან 12 წლიდგან 16 წლოეანობამდის.

მუთისიდგან გეწერენ, რომ დ. ხონში გიორგობა დღეს. 23 აპრილს, გაუხსნიათ ორკლასიანი სასწავლებელი. ბახსნისა თანავე შკოლაში ორმოც შაგირდზე მეტი ამოჩენილან სწავლის მსურველები. შურადღების ღირსი ამ საქმეში ის არის, რომ შკოლის გახსნა და იმისთვის საშუალების მიცემა თვითონ ხონის მცხოვრებლებ უთავიათ. როგორც კორრესპონდენტი გეწერს, ხონი თავის ხარჯით აშენებს შკოლისთვის სახლს და ამას გარდა იმისთვის შეუწირავს საკლავისა და საწონის შემოსავალი. კორრესპონდენტი არ გეაცნობებს-მიიღებენამ შკოლაში გლეხკაცების შვილებს, თუ მარტო თავად-აზნაურების შვილებისთვის არის ის დაფუძნებული. საფიქრებელია კი, אותם, השפאשבינו שותריש פשטטע לשאמית שאיט გამართული, ყველა ამ დაბის მცხოვრებთ ექნებათ უფლება ისარგებლონ იმითი. თუნდაც

bold bomos, რომ ფქვილი თითო ფუთობით მაინც იყიდონ. ამ გარემოებაშია მაგალითად სოფელი პუმისი.

მართლისაკენ კოდი ფასობს ხუთ მანეთათ. ზനുറ്റന്നെ ാത്രറസ്ഥ റപ്പാന്ന പ്രതം പ്രതാപ്പം კოდნახევარი გამოდის ესე იგი 135 გირვანქა ანუ 3 ფუთი და 15 გირეანქა. შუთი ამგეარათ ჯღება შვიდაბაზზე მეტათ. მაგრამ მაინც, ამბობენ, ქართლში ისეთი გაჭირება არ shalo, hazanhy dabayda as domodal sbლო-მახლო სოფლებში. ამ გაჭირებისაგან გამოუხსნია პურის მაღაზიებს. სოფლის მრეთის გლეხი კაცი ლაპარაკობდა, რომ პურის მაღაზია ძალიან გამოგვადგაო. ჩვენი სოფლიდგან გაზეთ კაცი არ გასულა პურის სასყიდლათა. პური რომ დაძვირდა, სოფელი შეიკრიბა და გადასწყვიტა, მაღაზიიდგან მიეცეს პური ვისაც არა აქეს; შეძლებულს არ მიეცეს, რადგან გაჭირებაში არ არისო.

იპავე სოფელ მრეთში არის შკოლა, რომელშიაც სწავლობს სამოცი ყმაწვილი. ა3 სოფელში ას ორმოცდა ათ კომლამდის იქ-5 ება.

კორრესპონდენტი იწერება " Jავკაზის" ერეენიდგან ამ თვის ოთხსა, რომ ერეეანში პურის სიძვირეაო და ხალხი ძ-ლიან ფიქრში შედის: ეხლა რომ ასეა, ახალ მოსავალამდის რალა იქნებაო. ბარილის ნახევარში ფასობდა პური ფუთი მანეთათ და ექვს აბაზათა; ეხლა ფასობს მანეთ ნახევრათ, მანეთათა და თხუთმეტ შაურათა. აქაური მუშა კაცი დიდ გაჭირვებაშია, ფურნეებს ბევრჯერ დიდი ხალხი აწვება ხოლმე, მაგრაძ ვერ დაუკმაყოფილებია. მაგრამ აქაც ჩარჩების ბრალიაო. სპარსეთიდგან წამოღებულ პურს აქ აღარაენა ხედავს, შუა გზაზე ჩარჩები ყიდულობენო. Sa bodgomolgoda gydghiboganno oobagb 3/093ნისათვის სახელმწიფო მაღაზიიდგან 3000 ფუთამდინპურსაო.

ამას წინეთ " დროების" ერთს უწინდელთაგანს ნომერში იყო დაბეჭდილი ლიფლანდიის თავად-აზნაურობის ადრესი ანუ თხოვნა ხელმწიფე იმპერატორისადმი. ამ ადრესით ეს თავად-აზნაურობა გამოჰსთქვამს თავის საჭიროებაებს, რომელნიც იმაში შესდგებიან, რომ ლიფლანდიაში მცხოვრებ ნემეცებს მივცესთ უწინდელი ღირსებაები; ამას გარდა ჰქონდეს სრული ნება სარწმუ-ธิกฏอิกษ์ งชีกก์หฏิฏกษร-- เอง เงธิกธิงภ เองพี่ฏს ეს რომ სასამართლო ებში ნე^ეცურ ენაზედ იყოს მიწერ-მოწერა. ნამეტანს ნაწილს ლიფლანდიაში მცხოვრები ხალხისას, რომელიც არ ეკუთენის ნემეცების ტომსა და რომელსაც ნემეცური ენა სულ არ ესმის, ამ ნამეტანს ნაწილსაც რასაკვირველია, ექნება თავისი საჭიროება, რომელიც იქნება უფრო საფუძვლიანიიყოს, ვიდრე თავადაზნ. ურობის საქიროებანი; ხშირათ ლუკმა პური დააკლდება ხოლმე და ამ უკანასკნელ წლეებში ბევრგან — და ლიფლანდიაშიაც ეგრეთვე მოუსელელობაა. ბმ გეარ გარემოებაში, მართლათ განათლებული თაეადაზნაურობა იმაზედ კი არ დაიწყებს ზრუნვას და hogomi, had yfotogen cochugos hodaგვართვე'ო და გვინდა ისევ უკან მივიღოთო, ამის მაგიერათა, ეცდებოდა, როგორმე ხალხისათვის ხელი გაემართ ებინა და რითიმე დახმარებოდა. თავად-აზნაურობა ვერას გზით ვერ იტყვის იმას, თუ რა ხელი მაქვს მე ხალხთანაო. ხალხი უბრალო ხალხი, რომელიც ოფლს ღერის, სოფლის გლეხ-კაცობა, მიწის მალაქის ახლო სოფლებიდგან, გლეხები ჩა- შემამუშავებელი, ზრდის, აქმევს ასმევს ყოველს

რამ, ჩვენ რომ ჩვენი საზოგადოების ბას და ყოფაქცევას ვხედავთ, არა გვგოიომ ეს სანატრელი სურათი მალე გაცლღეს, და ნამდეილ ცხოვრებათ გადაიქ -ჩეენი საზოგადოება ჯერ-ჯერობით სხვა ნაირ მიზნებს მისდევს და ვაი თუ ის მიიხედ-მოიხედავს და ხეირიან გზააღგება, საქმის გარიგების შეძლება ხეგამოცდილი დარჩეს.-

• FUSCE 2801 8050 80 900000000. შან, " დროების" მესამე ნომერში დაო ჩვენ თ. პლექსანდრე მიქელაძის

ი რომელშიაც ის წინად-უდებდა აზნას მოსწავლე ყმაწვილებისთვის სადგოლის გაშენებას და გამართვას მუთაის-^{ეთაისის} აზნაურობას, როგორც ამბობს ელაძე, ჰქონია გეარიანი ძალი ფული, იც მოუხმარებლათ იკარგება თურმე ეებზე, და თ. მიქელაძე ჰფიქრობს, რომ უბინაოთ." —

ყოველთვის ეღირება... მკითხველს ეგონება, რომ ამისთანა მშვენიერი და ადვილათ ასასრულებელი აზრი ერთჯერ რომ გამოთქიას კაცმა, საკმაოა, და მისი ხელმეორეთ გახსენება უსარგებლო უნდა იყოსო. მაგრამ მკითხველი შეცდება, თუ ამას იფოქრებს: იმავე ქუთაისის თავად-აზნაურობამ, რომელსაც ეხლა თ. მიქელაძე ამ გონიერ წინადადებას აძლეეს, ცხრა წელიწადია მას აქეთ გარდაწყვეტილი უარი თქვა ამ ნაირივე წინადადებაზე, რომელიც იმას მყოთმა ქუთაისის სამოქალაქო გუბერნატორმა,

*) სლაბოდკა მუთაისს ერთ გარეთ-უბანს ქვია; იქ ცოლ შვილიანი სალდათები და განსაკუთრებით ნამეტანათ მჩატე ყოფაქცევის პირები დგანან... სლაბოდკაში მოსწავლეები, იმიტომ სცხოვრობენ, რომ იქ სახლის ქირა ძლიერ მცირედია.

) **01. მიქელაძე გვწერს ჩვენ აპ შემთხვევაზე შემდგომ სიტყვებს: "მრთი წელიწადზედ მეტი არის, რაც უწყებაები გაუგზავნე აზნაურებს, ვისზედაც არი დარჩენილი მოწმობაების ბაჟი, რომლის ფულისაგან მმართებლობის ნებართვით ჩემი აზრი იყო აღშენებულიყო სახლი, დასაპინავებლათ ღარიბ თაეადთა და აზნაურთშვილებთა, რომელნიც არიან გიმნაზიაში და ბინა არა აქვთ. თუმც რაოდენმა კიდევაც შემოიტანეს, მაგრამ ჯერ კიდევ მრთელად არა, და დრო კი მიდის და საწყალი ყმაწვილები საზარელს მდგომარეობაში არიან

რომ მარტო თავად-აზნაურების ხარჯით იყოს გამართული შკოლა, ჩვენი აზრით, რიგია და ორივეს თავად-აზნაურებისაც და გლეხ-კაცების-სარგებლობა მოითხოეს, რომ ამ უკანასკნელებს არ ექნეს დახშული შკოლის კარები.

ჩეენ შევიტყეთ, რომ სოფ. საჩხერეს, საცა კეთილშობილები აგრეთვე თავის ხარჯით მართეენ შკოლას, არ აპირებენ გლეხების მიღებას შკოლაში. "ბამურული ყაძახის შეილს ჩემი შვილი როგორ ამოუჯინო გეერდშიო?!"იძახის თურმე იქაური თავად-აზნაუ-המלש. באקההשלשהה, פהתש פשקשהקלתה ששקה ამისთანა ხეპრეულ ამპარტაენობას და შთამომავლობით ტრაბახობასა. რით ვერ გავიგეთ ამდენი ხანი, რომ მარტო თავადის და აზნაურის შვილობა კაცს არავითარ ღირსებას sh somggu!? ....

თპილისში პური ისევ ისე ფასობს, როგორც ამ სამი კვირის წინათ იყო, ესე იგი orynn Bancosos yosamony 500 Jogyodos, Bancoაბაზ ერთ შაურათ დაბალი და კარგი თეთრი რეა აბაზათ; გამომცხეარი შავი, დაბალი პური აბაზათ ექვსი, გირვანქაა, თეთრი ხუთი გირიანქა. პურს ფასი ისეები ადევს, არც ემატეგა, არც აკლდება.

ქვეყნის მცხოვრებსა და სხვათა შორის თავადაზნაურობასაც. შოველმა ქვეყნის მცხოვრებ მა და რასაკვირელია თავად-აზნაურობამაც უნდა გადუხადიას გაჭირებულ ხალხს მაგიერი გაუადვილოს შრომა და ცხოვრება. სასირცხ nome ou zobojación bojago, hand ad ohab. როცა ხალხა გაჭირებაშია, რომელიმე ნაწილ ამ ხალხისა არას დაეძებდეს, და თავის უნაყოფო ღირსებაებზედ ლაპარაკობდეს. ბმიტო לינן גוחלטהים הקוד, התם התקתהטיטינן מוחה ხელმწიფე იმპერატორმა უარ-ჰყო ლიფლანდიის თავად-აზნაურობის უალაგო თხოვნასა, აგრეთვე რუსეთის საზოგადოებამ, რომელის აზრის გამომთქმელი არის რუსული გაზეთები, განკიცხა ზემოხსენებული ადრესი.

JAPW 93972990

საფრანბეთი. შენიშნულია, რომ ყოველ თვის, როცა დიდი რამ გაჭირვება მიადგება ახლანდელ საფრანგეთის მმართებლობას, ან ხალხი უკმაყოფილებას გააცხადებს ზოგიერთს იმის მოქმედებაზე, — ის მოიგონებს საში შარს რასმე და დაანახებს ხალხს (განსაკუთრებით, ბურჟუას), რომ უიმისოთ ფრანცუზებს გაძლება არ შეუძლიანთ. ბნა და ნაპოლეონი ხშირათ ასე იქცევა ხოლმე: მიითვისებს ხალხის რომელსამე უფლებას, შეავიწროებს ხალ ხის თავისუფლებას და, როცა დაინახავს, რომ ამაზე უკმაყოფილოდ დარჩენ, თავის სახელ მწიფოს გარეთ ეცდება გაიჩინოს რომელიმე Lojag, gonjgoon, midn, co oj aonto gondomyვოს. ამის წინააღმდეგი შემთხვევებიც მოხდება: თუ ვინმემ დაამარცხა, ან საზოგადოთ უცხო ქვეყნებთან ცუდათ დაიჭირა საქმე, მა-შინ თვითონ საფრანგეთში, შინაგანი პოლიტიკით სცდილობს დაიმსახუროს ხალხის მადლობა და კმაყოფილობა. ერთი სიტყვით, თითქმის ყოველი იმის წადილი და მოქმედეგა იმაზეა დაფუძნებული, რომ უჩვენოს საფრანგეთს, რომ იმას უ ნაპოლეონოთ არსებობა არაფერი გზით არ შეუძლია. ამის მაგალითები ბეერი მოინახება ნაპოლეონის მეფო. ბაში: გავიხსენოთ მხოლოთ იმის მოქმედება 1851 წლის შემდეგ, როდესაც ის ძალდატანებით და ბევრი პატიოსანი სისხლის დაქცევით შევიდა საფრანგეთის ტახტზე; მოვიგონოთ აგრეთვე იმის ლიბერალური რეფორმები მექსიკაში და პრუსსიაში საქმის ცუდათ წაყვანის შემდეგ. იმის პოლიტიკა სულ იმაში მდგომარეობს რომ რამე რიგათ დამკეიდრდეს საფრანგეთის ტახტზე და თაეის მემკიი-დრეს გადასცეს ისა. მაგრამ საფრანგეთში ბევრი მოწინააღმდეგენი არიან როგორც საკუთრათ ნაპოლეონისა, აგრეთვე საზოგადოთ იმპერიისა. ბმ უკანასკნელ წელიწადებში მაინც ერთობ გამრაელდნენ იქ რესპუბლიკური მმართებლობის მომხრეები, რომელნიც ნაპოლეონს ყველაზე უფრო აწუხებენ. მაგრამ, იმათ დასაჩუმებლათ და დასაბშეიდებლათ, ის ყოველთვის თავის ხერხებს ხმარობს. ერთი ამ ნაირი ხერხი, როგორც გაზეთებში სწერენ, ახლა, პლებისციტის დროს, მოიხმარა იმან. മാടനുന്നുന്നി ഗ്രന്തരാ, നാധാ്യാന്യാന്ത്രാ, നന്ദി რაც შეიძლება მომატებული მომხრეები ეშოვნა თავის მმართებლობისა, რაც შეეძლება მომეტებულ რიცხეს გამოეცხადნა პლების-Ungol დროს, რომ ჩვენ კმაყოფილი ეართ ახლანდელი მმართებლობისა და იმის რეფორმებისაო. ამის გამო, მომხრეების საშოვე ნელათ, იმან აღმოაჩინა, როგორც გაზეთებში სწერენ, საზოგადოება, რომელსაც ეითომ განეზრახა თვითონ იმის სიკედილი და საფრანგეთში რევოლიუციის მოხდენა. მართალია ეს განზრახვა ჰქონიათ, მაგრამ რესპუბლიკური პარტია ამ საქმეში სრულიათ არ ყოფილა გარეული და ნაპოლეონი კი ყველა-როგორც სჩანს, ნდომიათ რამდენიმე კერძო პირებს და არა მთელ რესპუბლიკურ პარტიას. ამ გარემოებით ის, რასაკვირველია, ძა-ლიან ისარგებლებს: ბურჟაა (ეაჭრები) და საზოგადოთ შეძლებულები დაფთხებიან — ეაი თუ მართლა რევოლიუცია მოხდესო, დავილუპეთ ჩვენი ყოფა-ცხოვრებითაო და ყველა ესენი პლებისციტის დროს გააცხადებენ, რომ ჩეენ სრულიათ კმაყოფილნი ვართ ნაპოლეონის მმართებლობისაო და კიდევ უარესად გაბრა-ზდებიან რესპუბლიკურ პარტიაზე; და ამ ნაირათ ნაპოლეონსაც თავის სურვილი აუს-რულდება. **ა**მ საშუალების გარდა მმართებლოპის პირები სხვებსაც ხმარობენ: ისინი, განსაკუთრებით სოფლებში აშინებენ და ხან თითქმეს ძალათაც ჰხდიან ხალხს მმართებ-ლობის მომხრეთ. შესანიშნაეია, რომ, პლე-להלנוחפחל פאתל, ליביילקבים להל להשלק לישיי მა ნაწილმა ნაპოლეონის მმართებლობაზედა მეტს შეადგენს.

იმის რეფორმებზე სრული უკმაყოფილება გა-წონს უკანასკნელი ცელილებაები ჩეენსკონ-ტიტუციაშიო. მაგალითად ქ. პარიჟში ნაპოლეონის რეფორმების მომხრეები ამოჩნდენ— "ოფიციალური გაზეთის" ანგარიშით - 111,363 დ. მოწინააღმდეგენი 156,377 კაცი; მარსელის მაზრაში — მმართებლობის მხარე დაიჭირა-18,412 კაცმა და წინაალმდეგების-34,829. სოფლელებმა კი უფრო მოშეტებულათ მმართებლობის რეუორმებზე კმაყოფილება განაცხადეს. საზოგადოთ მთელს საფრანგეთში 7,160,000 კაც-· alasmongammanu absong parajama pos 1,525,000 კაცი იმის მოწინააღმდეგენი ამოჩნდენ.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲖᲘ.

ლონდონი, 5 მაისს. ინგლიზის პარლამენ-ტში არის ამ ჟამად სჯა ირლანდიის მიწა-წყლისსაქმის თაობაზე. ბაზეთები გეაცნობებენ, ილინ (ძიძოტსთალზის (ბლადსტოხის) ბილი თითქმის სრულად დაუმტკიცებიათ; ირლან-დიის მინისტრის წინადადებით შეუცელიათ მხოლოდ რამდენიმე მუხლი ამ ბილისა. – —2 ძაისს იყო ლონდონში დემოკრატების

ბანკეტი (მეჯლიში) შლურანსისა და ტიბალდის პატივის საცემლათ. ჩვენ მკითხველებს ემახსოვრებათ, რომ 3ლურანსი არის ის პირი. რომელმაც ამ წლის თებერვალში მოახდინა პარიჟში არეულება როშფორის დატუსაღების დროს, და რომელიც ამის გამო იძულებულ იყო გაქცეულიყო ლონდონში. **O**იბალდი არის შთამომავლობით იტალიელი; 1858 წ. იმან განიზრახა ნაპოლეონის მოკელა— ამ ბანკეტზე, სხვათა შორის, 3ლურანსმა სთქვასიტყვა, რომელშიაც ამტკიცებდა, რომ უკანასკენელ ნაპოლეონის მოკვლის განზრახულებაში იმას არაფერი წილი არა აქვს, თუმცა ის დიდის სიამოენებით შესწირაეს თაეის თაეს საზოგა-დოების სასარგებლო საქმეს. **პ**მის შემდეგ იმან ილაპარაკა სახალხო განათლებაზე. "ხალხში განათლების გავრცელებისათვის, სთქვა 3ლერანსმა, ღმერთს არ ეწყინება, რომ საყდრები შკოლებათ გადავაკეთოთ და ყაზარმები გიმნაზიებათ და უნივერსიტეტებათ!" ბოლოს ბანკეტზე სვეს სხვა-და-სხვა გამოჩენილი რესპუბლიკელების სადღეგრძელო; ყველა-ზე უმალ კი როშფორის და **M**დონოეან-როსსუს სადღეგრძელო დალიეს.-

2633603.

მადრიდი, 6 მაისს. ფლევანდელ პორტესების სხდომაზე იყო ხელ-მეორედ მოლაპა. რაკება ესპანიის ტახტისთვის მეფის ამორჩევაზე. პირტესების ერთმა წევრმა სთქვა, რომ ამ საქმის ასე მოუთაეებლათ დაგდება შეუძლებელიაო და უნდა ვეცადნოთ, რომ მალე გავათავოთ; ეს მით უფრო შესაძლებელიაო ახლა, რომ ორიღა კანდიდატები დარჩენილან —გერცოგი მონპანსიე და მსპარტერო, პრიმმა სთქვა ამის პასუხათ, რომ მართალია ეს საჩქარო საქმეაო, მაგრამ, ჩემი აზრით, sma ერთი ზემოხაენებული კანდიდატები არ გამოგვადგებიან ჩვენ ხელმწიფეთაო. "შოველ შემთხვევაში მე, ხმისამოუღებლათ, დავემორჩილები კორტესების ნებას."

ნიმე დღის შემდეგ ის მიიწვიეს მასწავლებ- ბი, ღალღები და სხვა წყლის ფრინე ლათ ჩეენ მახლობელს ქალაქში და 500 დოლარი ჯამაგირი შეაძლიეს. ახალგაზდა ქალმა ეს ამბავი შეატყობინა ჩვენი შკოლის რჩევას, რომელმაც თავის მხრით 525 დოლარი მისცა წელიწადში და კანტრაქტიც შეუკრა. **კ**ელას ეგონა, რომ ამით გათაედებოდა ეს საქმე. მაგრამ უეცრათ მეორე დღეს ამ ქალთან მივიდნენ ჩვენი მახლობელი ქალაქის სასწავლებელის თაემჯდომარე (პრეზიდენტი) და დირექტორი და ურჩევდნენ თავი დაენებებინა ჩვენი შკოლისთვის და იმათ შკოლაში გადასულიყო. ამ ლაპარაკში შემოესწროთ იმათა ჩვენი შკოლის თაემჯდომარე და დირექტორი, რომელთაც ეს ამბავი იმ წამსვე გაეგოთ. ჩვენი თაემჯდომარე, (რომელიც გამოჩენილი ქუჩის ორატორია,) დიდის სიფიცხლით უმტკიცებდა უცხო ქალაქიდგან მოხდომილ თავმჯდომარეს, რომ იმის მოქმედება უსინიდისო და უპატიოსნოაო; მაგრამ, როდესაც შეატყო, რომ ცარიელ სიტყვებს არავითარი მოქმედება არ ქონდა იმის მოწინაალმდეგეზე, გაისვა ხელი და ერთი ლაზათიანი სილაც ზედ მიაყოლა ყურმალ ში. რასაკვირველია, უცხო შკოლის თავმჯდომარემაც აასუხი გასცა; მაგრამ ჩვენი შკოლის თაემჯდომარე, (რომელიც ყასაბია), უფრო ღონიgha sugarho cos costos damb osgab Bargabsorმდეგე, მოჰკიდა ფეხებში ხელი, გაათრია კარეთ და მოაჯრიდან გადაისროლა. — **ო**რიეე მხრის დირექტორები ამ ამბავს სრულიათ გულ გრილათ შეჰყურებდენ, შაგირდებიც ამ მუშტი კრივის დროს სულს არ ნამამედნენ; მაგრამ, როცა დაინახეს, რომ იმათმა თაემჯდომარემ გაიმარჯეა, ერთბაზათ, სიხარულით დას-ძახეს "ურა!" შნდა იცოდეთ, რომ ეს ჩვენი შკოლის თაემჯდომარე მომრიგებელი მოსამართლის თანამდებობასაც ასრულებს; ეს სა-לפן זה התקתה אי אישיאי האישיאי אישיאי אישי საც და უცხო შკოლის თაემჯდომარესაც, "კანონის დასაკმაყოფილებლათ" ხუთ-ხუთი დოლარი გადაახდევინა ჯარიმათ. ის "ძვირფასი" მასწაელებელი-ქალი, როამლის გამოც ეს დავიდარაბა მოხდა, ამის შემდეგ კიდევ უფრო ძეირთასი შეიქნა, ასე რომ მთელი ქალაქი თით / მის იმის თაყვანის ცემა მია." მასაკვირველია, ღმერთმანი, ამა წუთის სოფლის ამბები! მრთი მხრით კაცები ყოველ-ლონისძიებას ხმარობენ, რომ გამრავლდნენ და გააგრძელონ ამ ქვეკანაში თავიანთი მოკლე ცხოვრების ჟამი; მეორე მხრით

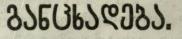
ჩნდებიან ისეთი კაცთ-მოყვარე ადამიანნი (მაგ. მასპო, პრინკე და სხვ.), რომელნიკ იგონებენ იმისთანა თოფებს და ზარბაზნებს, რომ მინუტში ხუთმეტჯერ, ოცჯერ გავარდებიან ხოლმე და თითო გავარდნაზე თითო. კაცის სულის გაგდებინებას მაინც ასწრებენ. მაგრამ ეს კიდევ არაფერი! როგორც გაზეთში "Gaulois" სწერენ, ერთ კაცს კიდეხ უკეთესი კაცის გასაწყვეტი საშუალება მოუგონია საფრანგეთში. იქნება ჩვეხმა მკითხველებმა არ იცოდენ, რომ, ექიმების აზრით, ხოლერას, ჟამს, ჭირს, ყვავილს და სხვა სახადს თავ-თავისი გესლი აქვთ, რომლიდგანაც ეს ავათ მყოფობაები ერთისგან მეორეს გადაედება ხოლმე. ბი, ამ გესლს ჰკრეფს თურმე ის კაცთ-მოყვარე ფრანცუზი და სტენის იმითი ზარბაზნის კუმბარას. 33 კუმბარის წყალობით, რა ავათმყოფობასაც ისურვებთ, იმას გააჩენთ თქვენი მტრის ჯარში; ასე რომ ვთქვათ, ხოლერის გესლით გატანილი უუმბარა ესროლეთ მტრის ჯარს. ჩავარდება თუ არა ეს ყუმბარა თქვენი მოწინააღმდეგეს ჯარში, გასკდება და იმ წამსვე იქ ხოლერა გაჩნდება; შემდეგ გაისროლეთ ჟამის გესლით გატენილი ყუმბარა; იმწამსვე იქ ჟამი ჩნდება, და სხვ. ბმ რიგათ თქვენ შეგიძლიათ, ღეთის რისხვისავით, ყოველ გვარი საშინელი ავათმყოფობაები გააჩინოთ თქვენს მოწინაალმდეგე ჯარში, რომელსაც, რასაკვირველია, ამ ნაირი საშუალებით მალე დაიმოჩილებთ.

რომელნიც ღარიბი მონოდირფებისთვის მა-პურს შეადგენცნ 1843 წესმ ტყეში რეს მუხა და მის მაგიერათ დარგეს ნაძვი და სხვა მცენარეები, რომელთაც ლი ნემსივით ფოთლები აქვთ. რამდ წლის შემდეგ, როცა ახალმა ტყემ შენიშნეს, რომ ტბები და ჭაობები თი სრულებით დაშრენ და ამისგამო, რასა ველია, ფრინვლებიც მალე გაჰქრენ.

პეტერბურგში ამ მოკლე ხანში მო გაზეთი "BBCTL", რომელიც ნიადაგ თაე ცოცხლეში დასტიროდა და შენატროდა დროებას, როდესაც ბატონუმობა და სასამართლოები ჰყეავოდნენ რუსეთშ რომელიც მსხვილი მებატონეების ხელ მართვით სცოცხლობდა აქამომდე. ბხო დაქტორი, უფ. სკარიატინი, აცხადებს, ყოველი საშუალება გამომელია და ამი გაზეთის გამოცემა აღარ შემიძლიაო. - (რემოება ცხადათ ამტკიცეას, რომ ურიგო წესების დაწყობილებაების მომა ისე ძალიან მოკლებულან რუსეთში, ერთი თავისი ორგანიც ეერ შეუნახავთ, რასაკვირველია, სასიამოვნო საქმეა, " ნაც, ერთი მხრით, რუსული საზოგადო წარმატებას მოასწავებს.

ნემეცურს იუმორულ *) გაზეთში "ძლა დღ დაჩში" მოყვანილია შემდეგი ცნობები ხონი ჰარემზე. ბმ ჟამად ჰარემში არის: 314 დ ურნ ე. ი. ისეთი უბიწო, ახალგაზდა ქალები, რომე ჯერ არ გამოუცდიათ სიყვარულის სიტკბოება; ჰაირამი (თათრულათ, ნიშნავს — გამოცდილს ესენი არიან ლამაზ-ლამაზი ახალგაზდა ქალები, რ თაც საკუთრათ აწევს თავზე ხონთქრის სამსახუ რემში; ამას გარდა ხონთქრის ჰარემს შეადგენენ 448 დაწუნებული და, მოხუცებულობის გამო, ხურიდგან გარდამდგარი ქალები, რომელთაც მხ არჩენენ ამ ჰარემში, მაშასადამე ახლანდელ. ombadshu cobhasu . mabdauces cobha commo სხვა არ იყოს რა, წარმოიდგინეთ, რამდენი ხარე ივალყურის დევნა დასჭირდება ამდენ ლამაზ ქა ჰარემის ზედამხედველებათ კი ისეთი კაცები (ხო არიან დანიშნულნი, რომ ხონთქარს იმათზე ვერა ეჭვის აღება ვერ შეუძლია.

მალები, განსაკუთრებით დაწინაურებ ქვეყნებში, თანდათან პოულობენ თავის ლით და ჭკუით საცხოვრებელ საშუალე ამ უკანასკნელ დროში იმათ, ამერიკა გალითად, ისეთი უფლებაები მიენიჭათ, მელნიც წინეთ მხოლოთ მამაკაცის სა რებას შეადგენდნენ. ბაზეთებში სწერენ, შეერთებული შტატების ერთს ქალაქშ ლებისთვის მოუციათ კენჭი და მაშას დეპუტატების ამორჩევის უფლება. ჩვენ თხველებს ეცოდინებათ, რომ ამერიკის შ თებულ შტატებში თითქმის ყველგეარ მდებობის პირებს თვითონ მცხოვრებნი ჩევნ. მაშასადაშე კენჭის მიცემით ქალე ენიჭათ უფლება თავის ქვეყნის გამგეო მონაწილეობის მიღებისა.

6633 63 6633 238230.

ამერიკელების ცხოვრება, ხასიათი და ჩვეულებები ისეთი ახირებული და თაეისებური არიან, რომ უცხო ქვეყნის კაცს ხშირად სწო-რეთ გააშტერებენ. ბი, ამის მაგალითი, რომელსაც მოგეითხრობს ერთი იქ გადასახლე-ბული (ემიგრანტი) ნემეცი: "შარშან ჩვენს ახლად გამომცხვარს ქალაქში, *) ამბობს ეს ნემეცი, გამოიარა გზათ ერთმა მასწაელებელმა თავის გასათხოვარი ქალითურთ. ჩვენი შკოლის რჩევამ იმ წამსვე მიუგზავნა კაციამ ქალს და სთხოვა მასწავლებლათ დადგომა; ჯამაგირიც 325 დოლარი **) დაუნიშნა წელიწადში. ერთი წლის შემდეგ ქალმა თაცის მშობლების სანახავად წასვლა მოინდომა. შკოლის რჩევა ეჭვში შეეიდა—ვაი თუ აღარ დაგეიბრუნდეს "ჩვენი შკიალის ძვირფასი ქალიო, " და ასი დოლარი კიდევ დაუმატა უწინდელ ჯამაგირს. მასწავლებელი ქა ლი თავის დროზე დაბრუნდა, მაგრამ რამდო-

*) პმერიკაში სწორეთ კვერებივით "ცხვებიან" ხოლმე ქალაქები: წელიწადში იქ ორი სამი ახალი ქალაქი არ გაშენდეს, შეუძლებელი საქმეა; იქ, საცა ერთი წლის წინეთ გაუვლელ ტყეს, ან ჭაობიან ადგილს ხედავდით, იქ ერთი წლის შემდეგ თქვენ ნახავთ ლამაზ ქალაქს თავისის შკოლით, სასამართლოთი, საყდრით და სხვა მოწყობილებავბით. ბსე მსწრაფლი დაბადება ქალაქებისა წარმოსდგება იმ გარემოებისაგან, რომ ამერიკაში ძლიერ ბევრი ესახლებიან ხოლმე ევროპიდგან.

**) მრთი ამერიკის დოლარი ჩვენ ექვს აბაზზე

ტოილის სასახლის ბაღმი (პარიუში) დაიქირეს ამას წინეთ ერთი ირლანდიელი ქალი, რომელიც რაღაც ნაირათ შეპარულიყო იმ ბაღის ნაწილში, საცა თვითონ ნაპოლეონი და იმის ცოლ-შვილი დახეი-(5 manda bar on as is down in another bar another anot აქაო, იმან უპასუხა თურმე, რომ მე ვარ სტუიარტის შთამომავლობის და ნაპოლეონის საყვარულის ღირსეულათ ვრაცხ ჩემ თავსო; მე მიყვარს იმპერატორი ნაპოლეონი და მსურს იმის შვილის დედათ გავხდეო?!.. **პ**მნაირი შეუფერებელი გრძნობისათვის საწყალ ქალს მოჰკიდეს ხელი და შეშლილების მოსაჭკუიანებელ სახლში ჩასვეს.

ერთს ნემეცურს გაზეთში მოყეანილია შესანიშნავი მაგალითი, რომელიც ცხადათ ამტკიცებს თუ როგორ ინახავს სინოტიოს მიწაში ფოთლებიანი ტყე; ქ. 3ალანსიენის სიახლოეს იყო ერთი დიდი მუხის ტყე, რომელშიაც აქა-იქ დამდგარიყო ტბები და ჭაობები. ამ ტბებში და ქაობებში ბუდობდენ იხვე- საზოგადოების ცხოვრებაში.

ბლადათოვის და მნფიანჯიანცის მალაზიებში ისყიდება, ახლად გამოცემუ "12260200 1280260

> say

სხვა და სხვა სიმლერების კრება, ძველთ და მწერლებისა, შედგენილი

8. LJJEQJAMJALJ8JE.

3 . υι η ήση δ. δ. η ση.

ისყიდება თფილისში მნფიანჯიანცის 6ึกษ์ อิงกางอิกะ

603,

0)ეიმურაზ ბატონიშვილისა დაბეჭდილი პეტერბურღს, 1848 წ. 181 3.50, 8%

3000 ერთი მანეთი.

ბამომცემი ს. მმლიმიშმ

*) იუმორული გაზეთი ანუ ჟურნალი ის ახო მელიც დაცინვით ხატავს სხვა და სხვა მოვლ^{ის}

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 14 Мая, 1870 г.

ს. მელიქიშვილის და კამპ. სტამბაში.

Changdoon რედაქტორი ს. მესხი.